

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2014 – 2015

Περιεχόμενα

1. Αναλυτικός Πίνακας Δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Σχολικό Έτος 2014-15.....	3
2. Εισαγωγή.....	9
3. Δραστηριότητες σε αστική περιοχή	9
3.1 Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης»	9
3.1.1 «Τα πουλιά στην πόλη»	10
3.1.2 «Πάει, πέταξε η τροφή!»	12
3.1.3 «Μία λίμνη στην πόλη μας»	13
3.1.4 «Γεωργία & Βιοποικιλότητα»	14
3.1.5 «Χελιδονίσματα»	16
3.2 Αδόμητοι χώροι στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.....	16
3.2.1 Δίκτυο Αδόμητων Χώρων: Για τα πουλιά και τους ανθρώπους	16
4. Δραστηριότητες σε περιοχές που προστατεύονται για τον φυσικό πλούτο τους..	20
4.1 Υγρότοπος Βραυρώνας, Μαρκόπουλο Αττικής.....	20
4.1.1 «Βραυρώνα: γνωρίζοντας έναν παράκτιο υγρότοπο».....	20
5. Ετήσια προγράμματα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς.....	22
5.1 «Ταξιδεύοντας με τη Νανόχηνα στους ελληνικούς υγρότοπους» (Β. Ελλάδα)	22
5.2. «Φτερωτοί ταξιδιώτες: Το μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών στα Ιόνια νησιά» (Ιόνια νησιά)	23
6. Φορητά εκπαιδευτικά πακέτα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς.....	25
6.1 «Πουλιά των κήπων και πάρκων» (Αστικές περιοχές).....	25
6.2 «Ο Μαυροπετρίτης μάς ταξιδεύει στο Αιγαίο» (Απειλούμενα είδη)	26
6.3 «Ταξιδεύοντας με τον Αιγαιόγλαρο και τον Θαλασσοκόρακα στις ελληνικές θάλασσες» (Απειλούμενα είδη)	26
6.4 «Ταξιδεύοντας με το Κιρκινέζι στους οικισμούς της Θεσσαλίας» (Απειλούμενα είδη)	28
6.5 «Γνωριμία με το Φυσικό Περιβάλλον του Πάρνωνα» (Νομοί Αρκαδίας & Λακωνίας) & «Εξόρμηση στη φύση του Ταΰγετου» (Νομοί Λακωνίας & Μεσσηνίας).....	29
6.6 «Γνωριμία με τη φύση των Προστατευόμενων Περιοχών».....	32
6.7 «Γνωριμία με τη φύση της Σκύρου».....	35
6.8 «Αναζητώντας τους φυσικούς θησαυρούς της Ζώνης Ειδικής Προστασίας Άνδρου»	36

1. Αναλυτικός Πίνακας Δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Σχολικό Έτος 2014-15

ΤΟΠΟΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (λεπτά)	ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
Α. Δραστηριότητες σε αστική περιοχή					
1. Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης», Ίλιον Αττικής Κάθε πρόγραμμα ξεκινά με επίσκεψη στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης	«Τα πουλιά στην πόλη»	I. Εκπαιδευτική περιήγηση στο Πάρκο “Α. Τρίτσης” και παρατήρηση πουλιών	Σεπτέμβριος - Ιούλιος	90	Νηπιαγωγείο – Γ’ Λυκείου
		II. Υλοποίηση ημερησίου προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Σεπτέμβριος - Ιούλιος	120 - 180	Νηπιαγωγείο – Γ’ Λυκείου
	«Πάει, πέταξε η τροφή!»	Εκπαιδευτική περιήγηση στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και βιωματικό παιχνίδι	Σεπτέμβριος - Ιούλιος	60-90	Νηπιαγωγείο – Β’ Δημοτικού
	«Μία λίμνη στην πόλη μας»	Υλοποίηση ημερησίου προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Σεπτέμβριος - Ιούλιος	120-180	Ε’ Δημοτικού – Γ’ Λυκείου

	«Γεωργία & Βιοποικιλότητα»	Εκπαιδευτική επίσκεψη στον Εκθεσιακό Χώρο «Γεωργία & Βιοποικιλότητα», περιήγηση σε επιλεγμένα σημεία του αγροτικού οικοσυστήματος και παρατήρηση πουλιών	Σεπτέμβριος - Ιούλιος	120 -180	Ε΄ Δημοτικού – Γ΄ Γυμνασίου
	«Χελιδονίσματα»	Ενημερωτική παρουσίαση και κατασκευή πήλινων τεχνητών φωλιών για Σπιτοχελίδονα	Φεβρουάριος	60-70	Γ΄ Δημοτικού – ΣΤ΄ Δημοτικού
2. Αδόμητοι χώροι στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη	«Δίκτυο Αδόμητων Χώρων: Για τα πουλιά και τους ανθρώπους»	Υλοποίηση περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων σε πάρκα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης από τους μαθητές	Σεπτέμβριος - Ιούλιος	120-180	Γ΄ Δημοτικού – Γ΄ Λυκείου

Β. Δραστηριότητες σε περιοχές που προστατεύονται για το φυσικό πλούτο τους					
1. Υγρότοπος Βραυρώνας, Μαρκόπουλο Αττικής	«Βραυρώνα: γνωρίζοντας έναν παράκτιο υγρότοπο»	I. Εκπαιδευτική περιήγηση στον υγρότοπο και παρατήρηση πουλιών	Σεπτέμβριος - Ιούνιος	90	Β' Δημοτικού – Γ' Λυκείου
		II. Υλοποίηση ημερήσιου προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Σεπτέμβριος - Ιούνιος	120-180	Νηπιαγωγείο – Γ' Λυκείου
		III. Εκπαιδευτική περιήγηση σε ειδικά διαμορφωμένο μονοπάτι για άτομα με προβλήματα όρασης	Σεπτέμβριος - Ιούνιος	60	Νηπιαγωγείο – Γ' Λυκείου
Γ. Ετήσια προγράμματα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς					
1. Βόρεια Ελλάδα	«Ταξιδεύοντας με τη Νανόχηνα στους ελληνικούς υγρότοπους»	Ετήσιο εκπαιδευτικό			Νηπιαγωγείο – Β' Δημοτικού
					Γ' Δημοτικού – Α' Γυμνασίου

		πρόγραμμα		Β' Γυμνασίου – Γ' Λυκείου
2. Ιόνια νησιά	«Φτερωτοί ταξιδιώτες: Το μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών στα Ιόνια νησιά»	Ετήσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα		Νηπιαγωγείο – Β' Δημοτικού
				Γ' Δημοτικού – Α' Γυμνασίου
				Β' Γυμνασίου – Α' Λυκείου
Δ. Φορητά εκπαιδευτικά πακέτα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς				
1. Αστικές περιοχές	«Πουλιά των κήπων και πάρκων»	Φορητά εκπαιδευτικά πακέτα		Γ' Δημοτικού – Α' Λυκείου
2. Απειλούμενα είδη	«Ο Μαυροπετρίτης μάς ταξιδεύει στο Αιγαίο»			Γ' Δημοτικού – Α' Λυκείου
	«Ταξιδεύοντας με τον Αιγαιόγλαρο και τον Θαλασσοκόρακα στις ελληνικές θάλασσες»			Β' Δημοτικού – Α' Λυκείου
	«Ταξιδεύοντας με το Κιρκινέζι στους οικισμούς της Θεσσαλίας»			Α' Δημοτικού – Γ' Γυμνασίου
3. Νομοί Αρκαδίας &	«Γνωριμία με το			

Λακωνίας	Φυσικό Περιβάλλον του Πάρνωννα»			Γ' Δημοτικού – Α' Λυκείου
4. Νομοί Λακωνίας & Μεσσηνίας	«Εξόρμηση στη φύση του Ταΰγετου»			Γ' Δημοτικού – Α' Λυκείου
5. Προστατευόμενες Περιοχές	<p>«Γνωριμία με τη φύση των προστατευόμενων περιοχών»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Λιμνών Κορώνειας – Βόλβης 2. Λίμνης Κερκίνης 3. Εθνικού Δρυμού Ολύμπου 4. Χελμού – Βουραϊκού 5. Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιάς 6. Καρπάθου – Σαρίας 7. Εθνικού Δρυμού Αίνου 	Φορητά εκπαιδευτικά πακέτα		Β' Δημοτικού – Α' Λυκείου

6. Σκύρος	«Γνωριμία με τη φύση της Σκύρου»	Φορητό εκπαιδευτικό πακέτο		A' Δημοτικού έως Γ' Γυμνασίου
7. Άνδρος	«Αναζητώντας τους φυσικούς θησαυρούς της Ζώνης Ειδικής Προστασίας Άνδρου»	Φορητό εκπαιδευτικό πακέτο		A' Δημοτικού έως Γ' Γυμνασίου

2. Εισαγωγή

Οι εκπαιδευτικοί στόχοι όλων των δράσεων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που σχεδιάζει και υλοποιεί η Ορνιθολογική, προσεγγίζονται μέσα από το σχεδιασμό δραστηριοτήτων που ενισχύουν τους τρεις βασικούς τομείς γνώσης των μαθητών: το γνωστικό, το συναισθηματικό και τον ψυχοκινητικό. Η υλοποίηση των προγραμμάτων στοχεύει στην υποστήριξη του έργου των εκπαιδευτικών και με τη συνεργασία τους δίνει έμφαση στην άμεση επαφή των μαθητών με το περιβάλλον, στην απόκτηση προσωπικών εμπειριών, στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης, τη διεπιστημονικότητα, καθώς και στη θέληση για συμμετοχή σε δράσεις.

Για τη διευκόλυνση των εκπαιδευτικών ομάδων οι περισσότερες δραστηριότητες που περιλαμβάνουν συμμετοχή των μαθητών στις ημερήσιες δραστηριότητες, χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες: α) ενημερωτική παρουσίαση, συζήτηση και εκπαιδευτική περιήγηση στην επιλεγμένη περιοχή και β) υλοποίηση παιχνιδιών και δραστηριοτήτων στο πλαίσιο ημερήσιου Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

3. Δραστηριότητες σε αστική περιοχή

3.1 Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης»

Καθώς οι περισσότεροι υγρότοποι της Αττικής έχουν συρρικνωθεί τα τελευταία χρόνια, οι τεχνητές λίμνες του Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης», τα φυλλοβόλα και κωνοφόρα δέντρα, οι καλαμιώνες και οι αγροτικές καλλιέργειες, προσελκύουν πολλά είδη πουλιών και άλλα είδη ζώων σε όλες τις εποχές του χρόνου. Την ευθύνη για τη διαχείριση του Πάρκου έχει ο ειδικός Οργανισμός Διοίκησης & Διαχείρισης (κοινωφελής οργανισμός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) με τη συμμετοχή των δύο γειτονικών Δήμων. Το Πάρκο, ανάμεσα στους Δήμους Ιλίου και Αγίων Αναργύρων και Καματερού, έχει έκταση 1.000 στρ. και αποτελεί ένα από τα τελευταία καταφύγια άγριας ζωής στο αστικό περιβάλλον της Αθήνας. Από τις αρχές της δημιουργίας του Πάρκου και συστηματικά τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, μέλη της Ορνιθολογικής παρατηρούν τα πουλιά έχοντας καταγράψει περίπου 180 διαφορετικά είδη.

Η Ορνιθολογική διοργανώνει τέσσερα προγράμματα για μαθητές σε συνεργασία με τον Οργανισμό Διοίκησης & Διαχείρισης του Πάρκου. Η υλοποίηση των προγραμμάτων γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες και εκπαιδευτικές διαδρομές.

Οι γενικοί στόχοι των προγραμμάτων είναι:

- Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση δίνοντας παράλληλα την ευκαιρία στους μαθητές και εκπαιδευτικούς για δημιουργική και επιστημονική δραστηριότητα και μάθηση γύρω από το φυσικό περιβάλλον στις αστικές περιοχές μέσα σε ένα μοναδικής ομορφιάς πάρκο.
- Η υποστήριξη των προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των σχολείων (σε θεματικές ενότητες όπως άγρια πανίδα και χλωρίδα, αστικό περιβάλλον, σημασία αγροτικών περιοχών, βιοποικιλότητα, νερό κ.ά.) με επιτόπου επαφή με το φυσικό περιβάλλον, τη ζωή στα διάφορα οικοσυστήματα, την αστική βιοποικιλότητα, δίνοντας έμφαση στην ορνιθοπανίδα.

3.1.1 «Τα πουλιά στην πόλη»

Οι μαθητικές ομάδες που θέλουν να συμμετάσχουν στη δράση αυτή μπορούν να επιλέξουν μία από τις παρακάτω εκδοχές:

I. Εκπαιδευτική περιήγηση στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και παρατήρηση πουλιών

Η δραστηριότητα αυτή στοχεύει στη βιωματική επαφή των μαθητών με τη φύση, στην κατανόηση της οικολογικής αξίας των αδόμητων / ελεύθερων χώρων στα αστικά κέντρα και στην ευαισθητοποίηση και γνωριμία τους με βασικά χαρακτηριστικά των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους.

Η δραστηριότητα περιλαμβάνει:

A. Επίσκεψη στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης

Στον ειδικά διαμορφωμένο εκθεσιακό χώρο γίνεται η υποδοχή των μαθητών και δίνονται γενικές πληροφορίες για το Πάρκο και τη φύση στην πόλη καθώς και για τα οικοσυστήματα στις διαφορετικές εποχές του χρόνου με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων. Κατόπιν τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και ενημερώνονται για την επιλεγμένη δραστηριότητα/ διαδρομή. Ακολούθως, δίνονται συμπληρωματικές πληροφορίες, όπως κανόνες συμπεριφοράς και ασφάλειας για την κίνηση στο Πάρκο. Τέλος, στην κάθε ομάδα διανέμονται φύλλα καταγραφής και παρατήρησης πουλιών τα οποία θα χρησιμοποιήσουν στο πεδίο.

B. Περιήγηση στη «Διαδρομή της Λίμνης»

Πρόκειται για ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό μονοπάτι με ενημερωτικές πινακίδες ερμηνείας περιβάλλοντος στα λιμναία, δασικά και αγροτικά οικοσυστήματα του Πάρκου, αντίστοιχα. Οι μαθητές γνωρίζουν τους τρεις διαφορετικούς τύπους οικοσυστημάτων του

Πάρκου, ενημερώνονται από τις ειδικές πινακίδες ερμηνείας περιβάλλοντος, μαθαίνουν για τη γλωρίδα του Πάρκου και εξοικειώνονται με την παρατήρηση πουλιών. Η περιήγηση γίνεται από ειδικευμένους συνοδούς της Ορνιθολογικής.

Γ. Επιστροφή στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης

Γίνεται παρουσίαση των παρατηρήσεων, συζήτηση και αξιολόγηση της εμπειρίας των μαθητών.

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή.

II. Υλοποίηση ημερησίου προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Το πρόγραμμα το οποίο υλοποιείται για πέμπτη συνεχή χρονιά, στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των παιδιών για τη σημασία διατήρησης των πληθυσμών των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους, στην κατανόηση της άμεσης σχέσης μεταξύ είδους πουλιού και βιότοπου (ενδιαιτήματος) και στην αναγνώριση της σημασίας της βιοποικιλότητας. Δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να διαπιστώσουν τη λειτουργία των πουλιών ως δείκτες ποιότητας ζωής στα αστικά κέντρα και όχι μόνο, να αντιληφθούν την οικολογική αξία των αδόμητων χώρων και να διατυπώσουν προτάσεις διαχειριστικών μέτρων για την προστασία τους αλλά και των ειδών πουλιών που ζουν σε αυτούς. Μέσα από τις ειδικά σχεδιασμένες δραστηριότητες, οι μαθητές αναπτύσσουν ικανότητες προσανατολισμού, αυξάνουν την παρατηρητικότητα τους, δημιουργούν και ενισχύουν την κριτική τους σκέψη.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

A. Επίσκεψη στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης

Στον ειδικά διαμορφωμένο εκθεσιακό χώρο γίνεται η υποδοχή των μαθητών και δίνονται γενικές πληροφορίες για το Πάρκο, για τους τρεις διαφορετικούς τύπους οικοσυστημάτων που απαντώνται στο Πάρκο, για την παρουσία μεγάλου αριθμού ειδών άγριων πουλιών. Γίνεται η πρώτη ίσως γνωριμία των μαθητών με τον κόσμο των πουλιών και των χαρακτηριστικών τους μέσα από ειδικά σχεδιασμένες δραστηριότητες (αναγνώριση ειδών, ανάγκες ειδών, αντιστοίχιση ειδών και βιοτόπων). Τα παιδιά στη συνέχεια χωρίζονται σε ομάδες (κάθε ομάδα αναλαμβάνει να περιγράψει συγκεκριμένα είδη πουλιών), δίνονται συμπληρωματικές πληροφορίες για το πρόγραμμα που συμμετέχουν, επεξηγούνται τα φύλλα εργασίας που έχουν αποσταλεί, διανέμονται ειδικές κάρτες ανά ομάδα που θα αξιοποιήσουν στο πεδίο και ενημερώνονται για τους κανόνες συμπεριφοράς και ασφαλείας για την κίνηση μέσα στο Πάρκο.

B. Περιήγηση σε ειδικά διαμορφωμένη διαδρομή

Οι μαθητές ακολουθούν συγκεκριμένη διαδρομή στο Πάρκο, γνωρίζουν τους διαφορετικούς τύπους οικοσυστημάτων του Πάρκου, ενημερώνονται για τη χλωρίδα και πανίδα του Πάρκου, κάνουν χρήση των ειδικά σχεδιασμένων καρτών (ειδών πουλιών και φυτών) και του χάρτη του Πάρκου που τους έχουν διανεμηθεί, καταγράφουν τα είδη χλωρίδας και πανίδας που παρατηρούν, τα ειδικά χαρακτηριστικά των ειδών πουλιών, εντοπίζουν πιθανά σημεία φωλεοποίησης και τροφοληψίας των ειδών πουλιών και ολοκληρώνουν τη συμπλήρωση των φύλλων εργασίας.

Γ. Επιστροφή στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης

Οι ομάδες παρουσιάζουν τα φύλλα εργασίας, γίνεται συζήτηση και αξιολόγηση του προγράμματος με τη συμπλήρωση σταυρόλεξου ενώ προβλέπεται (ανάλογα με το διαθέσιμο χρόνο της ομάδας) και η υλοποίηση σχετικής με το πρόγραμμα δραστηριότητας.

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή.

3.1.2 «Πάει, πέταξε η τροφή!»

Το πρόγραμμα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών για τις βασικές ανάγκες των πουλιών, για τις δυσκολίες που συναντούν τα άγρια πουλιά στην προσπάθειά τους να βρουν τροφή και ασφαλή μέρη για να φωλιάσουν και για τους τρόπους προστασίας τους. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από ενημερωτική παρουσίαση στο Κέντρο Προσανατολισμού της Ορνιθολογικής, περιήγηση στο Πάρκο και βιωματικό παιχνίδι σε επιλεγμένο χώρο μέσα στο Πάρκο, κατάλληλα προσαρμοσμένο για την προσχολική ηλικία καθώς και τις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Παράλληλα, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να διαπιστώσουν την οικολογική αξία των αδόμητων χώρων αλλά και τη σημασία αυτών για τον άνθρωπο.

Η δραστηριότητα περιλαμβάνει:

A. Επίσκεψη στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης

Στον ειδικά διαμορφωμένο εκθεσιακό χώρο γίνεται η υποδοχή των μαθητών και δίνονται γενικές πληροφορίες για το Πάρκο. Οι μαθητές γνωρίζονται με τέσσερα διαφορετικά είδη άγριων πουλιών (Χελιδόνι, Φαλαρίδα, Σταχτοτσικνιάς, Κότσυφας), τις διατροφικές τους συνήθειες και τους διαφορετικούς τρόπους φωλιάσματος. Μέσα από τη διαλεκτική μέθοδο οι μαθητές εντοπίζουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα πουλιά στην κάλυψη της ανάγκης τους για τροφή (π.χ. υποβάθμιση βιοτόπων, καιρικές συνθήκες, λαθροθηρία). Τέλος, δίνονται συμπληρωματικές πληροφορίες, όπως κανόνες συμπεριφοράς και ασφάλειας για την κίνηση στο Πάρκο.

B. Περιήγηση στη «Διαδρομή της Λίμνης»

Ακολουθώντας το ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό μονοπάτι με ενημερωτικές πινακίδες ερμηνείας περιβάλλοντος, οι μαθητές εντοπίζουν τα τέσσερα είδη πουλιών που γνώρισαν, ανακαλύπτουν τις πηγές τροφής τους και βρίσκουν τις φωλιές τους. Στη συνέχεια υιοθετούν ρόλους άγριων πουλιών και ξεκινούν την πτήση του προς την τροφή όπου συναντούν διάφορες δυσκολίες και εμπόδια.

Γ. Βιωματικό παιχνίδι «Πάει, πέταξε η τροφή!»

Η δραστηριότητα κλείνει με ένα κινητικό παιχνίδι βασισμένο σε ρόλους. Μέσα από το παιχνίδι αναδεικνύονται βασικά προβλήματα των άγριων πουλιών, όπως η έλλειψη επαρκούς ποσότητας τροφής. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και συμμετέχουν σε ένα παιχνίδι εύρεσης κατάλληλης τροφής για τα πουλιά. Μόλις ολοκληρωθεί το παιχνίδι, γίνεται συζήτηση και οι μαθητές προτείνουν μέτρα προστασίας των άγριων πουλιών ανακαλώντας πληροφορίες που έχουν αντλήσει από το πρόγραμμα.

*Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται
συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή.*

3.1.3 «Μία λίμνη στην πόλη μας»

Το πρόγραμμα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και γνωριμία των παιδιών με τις προστατευόμενες περιοχές και την έννοια της βιοποικιλότητας, στην κατανόηση της σημασίας της ιδιαίτερης συμπεριφοράς που πρέπει να υιοθετούν όταν βρίσκονται σε προστατευόμενες περιοχές και γενικότερα στη φύση, στην αντίληψη της σημασίας των υδροτοπικών οικοσυστημάτων στην υποστήριξη της βιοποικιλότητας, στον εμπειρικό προσδιορισμό της ευαισθησίας και οικολογικής κατάστασης των υδροτοπικών οικοσυστημάτων και στην κατανόηση της σύνδεσης μεταξύ υδροτοπικών οικοσυστημάτων και ανθρώπου. Δίνεται στους μαθητές η δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τη φύση, να γνωρίσουν το βιοτικό και το αβιοτικό περιβάλλον προσεγγίζοντάς το συναισθηματικά (χρησιμοποιούν τις αισθήσεις, παρατηρούν), αλλά και επιστημονικά (πραγματοποιούν μετρήσεις, παρατηρούν στο στερεοσκόπιο, ερμηνεύουν τον καιρό). Επίσης, ασκούν δεξιότητες (χειρονακτικές, μαθηματικές, κ.ά.), αυξάνουν την παρατηρητικότητά τους, δημιουργούν και παίζουν.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

A. Επίσκεψη στο Κέντρο Ενημέρωσης & Προσανατολισμού

Στον ειδικά διαμορφωμένο εκθεσιακό χώρο γίνεται η υποδοχή των μαθητών και δίνονται γενικές πληροφορίες για το Πάρκο, για τους τρεις διαφορετικούς τύπους οικοσυστημάτων που απαντώνται στο Πάρκο με έμφαση στα λιμναία οικοσυστήματα του Πάρκου, για την

άγρια ζωή που υποστηρίζει, ενημερώνονται για τον ευτροφισμό και γενικότερα την ευαισθησία των υγροτοπικών οικοσυστημάτων και συμμετέχουν σε σχετική με το πρόγραμμα εκπαιδευτική δραστηριότητα. Τα παιδιά στη συνέχεια χωρίζονται σε ομάδες (σε περίπτωση που αυτό δεν έχει γίνει στο χώρο του σχολείου, πριν την επίσκεψη στο Πάρκο), δίνονται συμπληρωματικές πληροφορίες για το πρόγραμμα που συμμετέχουν, επεξηγούνται τα φύλλα εργασίας που έχουν αποσταλεί, και ενημερώνονται για τους κανόνες συμπεριφοράς και ασφαλείας για την κίνηση μέσα στο Πάρκο.

Β. Περιήγηση στη «Διαδρομή της Λίμνης»

Οι μαθητές ακολουθούν συγκεκριμένη διαδρομή στο Πάρκο, γνωρίζουν τους διαφορετικούς τύπους οικοσυστημάτων του Πάρκου, ενημερώνονται για τη χλωρίδα και πανίδα του Πάρκου, παρατηρούν και καταγράφουν τα είδη πουλιών και των βασικών ειδών χλωρίδας, πραγματοποιούν δραστηριότητες πεδίου (συλλογή δείγματος νερού από διαφορετικά σημεία της λίμνης, μέτρηση διαφάνειας νερού με χρήση του δίσκου του Secchi) και συμπληρώνουν τα σχετικά φύλλα εργασίας.

Γ. Επίσκεψη στο «Σπίτι του Δάσους»

Εδώ ολοκληρώνονται κάποιες από τις δραστηριότητες πεδίου που προηγήθηκαν και αξιοποιείται το υλικό που συνέλεξαν οι μαθητές στο ειδικά διαμορφωμένο εργαστήριο για τη διεξαγωγή βασικών εργαστηριακών ασκήσεων (εξέταση στο μικροσκόπιο του δείγματος νερού και αναγνώριση μικροοργανισμών βάσει φωτογραφικού υλικού, χημική ανάλυση δείγματος νερού στο μικροχημείο και ερμηνεία αποτελεσμάτων) και ολοκληρώνεται η συμπλήρωση των φύλλων εργασίας.

Δ. Επιστροφή στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης

Στο τελικό στάδιο του προγράμματος οι μαθητές προβληματίζονται με συγκεκριμένα ζητήματα ορθής διαχείρισης του Πάρκου ως μία προστατευόμενη περιοχή. Κατόπιν, οι ομάδες παρουσιάζουν τα φύλλα εργασίας, γίνεται συζήτηση και αξιολόγηση του προγράμματος.

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή.

3.1.4 «Γεωργία & Βιοποικιλότητα»

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει εκπαιδευτική επίσκεψη στην αίθουσα «Οινοποιείο» όπου λειτουργεί η Έκθεση «Γεωργία & Βιοποικιλότητα», περιήγηση σε επιλεγμένα σημεία του αγροτικού οικοσυστήματος, παρατήρηση και καταγραφή πουλιών. Στοχεύει στη βιωματική επαφή και εξοικείωση των μαθητών με το παραδοσιακό αγροτικό τοπίο, την αναγνώριση

των βασικών δομικών στοιχείων του, στην κατανόηση της οικολογικής αξίας της διατήρησης παραδοσιακών μεθόδων γεωργίας και στον προβληματισμό τους για καθημερινά διατροφικά ζητήματα.

Η επίσκεψη περιλαμβάνει:

A. Επίσκεψη στον Εκθεσιακό χώρο «Γεωργία & Βιοποικιλότητα»

Στον ειδικά διαμορφωμένο εκθεσιακό χώρο γίνεται η υποδοχή των μαθητών οι οποίοι ενημερώνονται για βασικές έννοιες της γεωργίας και της βιοποικιλότητας. Η ενημέρωση επικεντρώνεται σε βασικά θέματα: Ιστορία της ελληνικής γεωργίας, η σημασία της γεωργίας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας, γεωργικές δραστηριότητες και προϊόντα, γεωργικές πρακτικές και μέσα, τα πουλιά του αγρού.

B. Περιήγηση στο αγροτικό οικοσύστημα

Μετά το τέλος της ενημέρωσης οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες περιηγούνται σε αγροτική έκταση εντός του Πάρκου. Κατά τη διάρκεια της περιήγησης υλοποιούνται δραστηριότητες που αφορούν στην εύρεση και αναγνώριση δομικών στοιχείων του αγροτικού οικοσυστήματος, στην παρατήρηση και καταγραφή πουλιών και στην αξιολόγηση της συγκεκριμένης αγροτικής περιοχής.

Γ. Επιστροφή στον Εκθεσιακό χώρο «Γεωργία & Βιοποικιλότητα»

Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με παρουσίαση των παρατηρήσεων, συζήτηση και αξιολόγηση της εμπειρίας των μαθητών.

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης» απευθύνονται σε μαθητές Προσχολικής Αγωγής, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου και είναι προσαρμοσμένες στις ηλικιακές ομάδες των μαθητών. Το πρόγραμμα επίσκεψης των σχολείων διαμορφώνεται με βάση το διαθέσιμο χρόνο και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους κατόπιν συνεννόησης με το Γραφείο Επικοινωνίας της Ορνιθολογικής στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και συμπλήρωση σχετικής φόρμας. Σε κάθε σχολείο αποστέλλεται ειδικός φάκελος για τον εκπαιδευτικό με ενημερωτικό υλικό για την προετοιμασία της επίσκεψης. Οι επισκέψεις είναι δυνατό να γίνονται απογεύματα και σαββατοκύριακα μετά από έγκαιρο προγραμματισμό.

Τηλέφωνο/ φαξ: 210 2316977, e-mail: park@ornithologiki.gr

3.1.5 «Χελιδονίσματα»

Το πρόγραμμα στοχεύει στη γνωριμία των μαθητών με τα μεταναστευτικά είδη πουλιών και κυρίως τα είδη χελιδονιών που επισκέπτονται τη χώρα μας με τον ερχομό της άνοιξης καθώς και στην εξοικείωση των μαθητών με δράσεις προστασίας των άγριων πουλιών στο αστικό περιβάλλον. Οι μαθητές ενημερώνονται για το μεταναστευτικό ταξίδι των χελιδονιών, τις βασικές τους ανάγκες και τις δυσκολίες που συναντούν κατά το ταξίδι τους μέσα από σχετική εκπαιδευτική παρουσίαση και στη συνέχεια αναλαμβάνουν ενεργό δράση φτιάχνοντας τη δική τους πηλίνη τεχνητή φωλιά για Σπιτοχελίδονα. Όλα τα απαραίτητα υλικά για την κατασκευή της φωλιάς προμηθεύονται από την Ορνιθολογική.

Η δραστηριότητα περιλαμβάνει:

A. Επίσκεψη στο Κέντρο Προσανατολισμού & Ενημέρωσης

Στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο γίνεται υποδοχή των μαθητών και παρουσίαση για τα χελιδόνια. Οι μαθητές/τριες γνωρίζονται με τα πέντε διαφορετικά είδη χελιδονιών, τις συνήθειες τους, το μεταναστευτικό τους ταξίδι και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σε αυτό, αλλά και τις απειλές που δέχονται όταν φτάνουν στον προορισμό τους.

B. Κατασκευή φωλιάς

Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες περνούν σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο για το εργαστήριο κατασκευής φωλιάς. Λαμβάνουν οδηγίες και τα απαραίτητα υλικά για να κατασκευάσουν τις φωλιές. Οι φωλιές φτιάχνονται από πηλό και κάθε μαθητής/τρια φτιάχνει από μια φωλιά που μπορεί να την τοποθετήσει στο μπαλκόνι ή στην αυλή του.

Η εκπαιδευτική δραστηριότητα «Χελιδονίσματα» απευθύνεται σε μαθητές Γ' τάξης έως ΣΤ' τάξης του Δημοτικού. Το πρόγραμμα επίσκεψης των σχολείων διαμορφώνεται κατόπιν συνεννόησης με το Γραφείο Επικοινωνίας της Ορνιθολογικής στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και συμπλήρωσης σχετικής φόρμας. Η δραστηριότητα υλοποιείται συγκεκριμένες ημερομηνίες του Φεβρουαρίου.

Τηλέφωνο/ φαξ: 210 2316977, e-mail: park@ornithologiki.gr

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2,5€ ανά μαθητή.

3.2 Αδόμητοι χώροι στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη

3.2.1 Δίκτυο Αδόμητων Χώρων: Για τα πουλιά και τους ανθρώπους

Το δίκτυο υλοποιήθηκε για πρώτη φορά πιλοτικά κατά το σχολικό έτος 2009 – 2010 με την υποστήριξη των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Α' Αθηνών, Δ' Αθηνών, Ανατολικής Θεσσαλονίκης, Δυτικής Θεσσαλονίκης και Β/θμιας Γ Αθηνών. Κατά τη χρονιά αυτή, οι δραστηριότητες των μαθητών έλαβαν μέρος σε 6 επιλεγμένους αδόμητους χώρους στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη (Κήπος Προεδρικού Μεγάρου, Άλσος Βεΐκου, Άλσος Νέας Σμύρνης, Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης», Στρατόπεδο Καρατάσου και πάρκο 'Φράγμα Θέρμης'). Από τη σχολική χρονιά 2010-2011 έως και σήμερα, το δίκτυο προσεγγίζει αρκετούς από τους αδόμητους χώρους των δύο μεγάλων πόλεων της Ελλάδας.

Βασικοί στόχοι του δικτύου είναι η υποστήριξη και ενίσχυση της βιοποικιλότητας μέσα στο αστικό περιβάλλον καθώς και η ευαισθητοποίηση των παιδιών και της τοπικής κοινωνίας για τη σημασία των χώρων πρασίνου μέσα στην πόλη, τόσο για τον άνθρωπο όσο και για τα πουλιά. Το δίκτυο στοχεύει επίσης στην παρότρυνση των μαθητών για ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων, τη μεταφορά τεχνογνωσίας και δραστηριοτήτων εξυγίανσης των χώρων.

3.2.1.1 Περιγραφή του δικτύου

Το δίκτυο, υποστηρίζεται από την ιστοσελίδα www.ornithologiki.gr/mybirdpark η οποία αποτελεί και τον κύριο άξονά του. Μέσα στην ιστοσελίδα, οι μαθητές μπορούν να βρουν τα φύλλα καταγραφής που σχετίζονται με τους αδόμητους χώρους, εισαγωγική παρουσίαση σχετικά με τους αδόμητους χώρους, να δουν πάνω στο διαδραστικό χάρτη τα σημεία στα οποία έχουν ήδη τοποθετηθεί φωλιές, πληροφορίες για τα πάρκα στα οποία έχουν πραγματοποιηθεί δραστηριότητες αλλά και να αναρτήσουν τις πληροφορίες που συνέλεξαν.

Η προτεινόμενη ροή των δραστηριοτήτων χωρίζεται σε τρεις βασικούς άξονες:

Άξονας 1 – Εισαγωγή και εξοικείωση με το δίκτυο

- Εγγραφή της μαθητικής ομάδας στο δίκτυο και απόκτηση κωδικού
- Χωρισμός των ομάδων σε είδη πουλιών του πάρκου
- Ζωγραφική απεικόνιση του 'ιδανικού πάρκου'
- Προβολή στους μαθητές ενημερωτικής παρουσίασης που βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα
- Επίσκεψη στο πάρκο
 - ο Παρατήρηση και καταγραφή πουλιών
 - ο Συμπλήρωση φύλλου 'αξιολόγηση πάρκου'
 - ο Συμπλήρωση φύλλου 'παρακολούθηση πάρκου'
 - ο Εντοπισμός σημείων τοποθέτησης τεχνητής φωλιάς
- Συλλογή πληροφοριών για το πάρκο (ιστορία, είδη χλωρίδας, καθεστώς διοίκησης, κ.ά.)

- Ανάρτηση των πληροφοριών στην ιστοσελίδα
- Επικοινωνία μέσω ιστοσελίδας με άλλες μαθητικές ομάδες

Άξονας 2 - Συνάντηση με επιστημονικό προσωπικό της Ορνιθολογικής

- Επίσκεψη στο πάρκο με εκπρόσωπο της Ορνιθολογικής
 - ο Εργαστήριο κατασκευής ξύλινων τεχνητών φωλιών
 - ο Παρατήρηση και καταγραφή πουλιών
 - ο Συμπλήρωση φύλλου 'παρακολούθηση πάρκου'
 - ο Τοποθέτηση ξύλινων τεχνητών φωλιών
 - ο Τοποθέτηση ταϊστρών ή ποτίστρων (ανάλογα με την εποχή)
 - ο Καταγραφή συντεταγμένων φωλιάς και συμπλήρωση του φύλλου 'κάρτα φωλιάς'
 - ο Συζήτηση για πιθανές παρεμβάσεις

Άξονας 3 – Ολοκλήρωση / συμπεράσματα

- Επίσκεψη στο πάρκο
 - ο Παρατήρηση και καταγραφή πουλιών
 - ο Συμπλήρωση φύλλου 'παρακολούθηση πάρκου'
 - ο Συμπλήρωση του φύλλου 'κάρτα φωλιάς'
- Προετοιμασία συνέντευξης ή επιστολής προς το διοικητικό φορέα του πάρκου
- Παρεμβάσεις (καθαρισμοί, φυτεύσεις κ.ά)
- Ζωγραφική απεικόνιση του 'ιδανικού πάρκου' – αξιολόγηση
- Καταγραφή συμπερασμάτων στο δίκτυο

3.2.1.2 Επιλογή αδόμητου χώρου από τη μαθητική ομάδα

Δεν υπάρχουν καθορισμένα και σαφή κριτήρια με τα οποία θα επιλέξουν οι μαθητές τον αδόμητο χώρο με τον οποίο θα ασχοληθούν. Παρ' όλα αυτά προτείνεται να επιλέξουν ένα χώρο που βρίσκεται κοντά στο σχολείο τους, ώστε να μπορούν να τον επισκέπτονται τακτικά αρχικά σαν ομάδα και στη συνέχεια ακόμα και ως μεμονωμένα άτομα. Επίσης, μπορούν να κάνουν την επιλογή τους βάσει κριτηρίων προστασίας, δηλαδή να χρησιμοποιήσουν τη συμμετοχή τους στο δίκτυο ως εργαλείο προστασίας, είτε αν κρίνουν ότι ο χώρος έχει παραμεληθεί, είτε αν υπάρχει υπόνοια για παραχώρηση του ελεύθερου χώρου προς άλλη χρήση.

Σημείωση: Η Ορνιθολογική έχει την ευθύνη για την καλή λειτουργία της ιστοσελίδας ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενες ομάδες να προμηθεύονται τα ανάλογα φύλλα καταγραφής, τη φυσική παρουσία εκπροσώπου της κατά τη δεύτερη επίσκεψη των μαθητών στο χώρο και την προμήθεια και τοποθέτηση σε επιλεγμένο σημείο, μίας φωλιάς ανά ομάδα περίπου

10 ατόμων. Οι υπόλοιπες δραστηριότητες είναι προτεινόμενες και η υλοποίησή τους έγκεινται στην εκάστοτε εκπαιδευτική ομάδα που συμμετέχει στο δίκτυο, ενώ μπορούν να γνωμοδοτηθούν ή/και υποστηριχθούν από την Ορνιθολογική εφόσον κριθεί σκόπιμο.

Για τη σχολική χρονιά 2014-2015 τα έξοδα υλοποίησης του προγράμματος καλύπτονται από τη συνεργασία της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας με το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Δικτύου «Αδόμητοι χώροι: Για τα πουλιά και τους ανθρώπους», απευθύνονται σε μαθητές των τάξεων Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' Δημοτικού, σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου ενώ είναι προσαρμοσμένες στις ηλικιακές ομάδες των μαθητών. Το πρόγραμμα συμμετοχής των σχολείων διαμορφώνεται κατόπιν συνεννόησης με τα Κεντρικά Γραφεία της Ορνιθολογικής στην Αθήνα και συμπλήρωση σχετικής φόρμας.

Τηλέφωνο/ φαξ: 210 8228704 & 210 8227937 e-mail: info@ornithologiki.gr

4. Δραστηριότητες σε περιοχές που προστατεύονται για τον φυσικό πλούτο τους

4.1 Υγρότοπος Βραυρώνας, Μαρκόπουλο Αττικής

Βρισκόμενη στα παράλια της Ανατολικής Αττικής, η προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Βραυρώνας έχει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό έχει παραμείνει αναλλοίωτος από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας. Η παρουσία του ποταμού Ερασίνου, ο κλειστός και ρηχός κόλπος που αναπτύσσεται στις εκβολές του, οι λόφοι που περιβάλλουν τον υγρότοπο και οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις που αναπτύσσονται γύρω του έχουν δημιουργήσει ένα πλούσιο οικοσύστημα, μοναδικό για την περιοχή των Μεσογείων. Ο Ναός της Αρτέμιδος, η ποικιλία των βιοτόπων και η πλούσια ορνιθοπανίδα της περιοχής αποτελούν μερικούς από τους λόγους που κάνουν την εκπαιδευτική επίσκεψη σε αυτή ξεχωριστή.

4.1.1 «Βραυρώνα: γνωρίζοντας έναν παράκτιο υγρότοπο»

I. Εκπαιδευτική περιήγηση στον υγρότοπο και παρατήρηση πουλιών

Οι μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν τους προστατευόμενους βιότοπους της Βραυρώνας και να παρατηρήσουν την πλούσια ορνιθοπανίδα που φιλοξενούν. Η περιήγηση περιλαμβάνει περίπατο στον υγρότοπο και την παράλια ζώνη σε ειδικές περιηγητικές διαδρομές, ενημέρωση για τη σημαντικότητα των οικοτόπων, τα μεταναστευτικά πουλιά καθώς και τις ανθρώπινες δραστηριότητες στο πέρασμα του χρόνου. Παράλληλα, κατά την περίοδο Μαρτίου-Ιουνίου και Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου οργανώνεται παρατήρηση πουλιών με τη διάθεση κατάλληλου εξοπλισμού (κιάλια, οδηγοί πουλιών) σε κάθε παιδί και τη συνοδεία έμπειρων μελών της Ορνιθολογικής.

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή.

II. Υλοποίηση ημερησίου Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα “Βραυρώνα: γνωρίζοντας έναν παράκτιο υγρότοπο” απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και τους/τις μαθητές/τριες που επιθυμούν να προσεγγίσουν το φυσικό περιβάλλον της προστατευόμενης περιοχής του υγροτόπου της Βραυρώνας, έναν από τους τελευταίους εναπομείναντες υγροτόπους της Ανατολικής Αττικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται τόσο σε ερευνητικές όσο και σε δραστηριότητες που αντλούν ευχαρίστηση από την περιήγηση στην περιοχή. Βασικός σκοπός είναι τα παιδιά να γνωρίσουν καλύτερα και να αγαπήσουν τον υγρότοπο της Βραυρώνας, ώστε στη συνέχεια να είναι φυσική συνέπεια η φροντίδα τους γι’ αυτόν.

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει μικρό περίπατο στον υγρότοπο και την παραλιακή ζώνη,

καθώς και ενημέρωση για τη σημαντικότητα των οικοτόπων και την πλούσια βιοποικιλότητα που φιλοξενεί. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος υλοποιούνται δραστηριότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ειδικά προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες της προστατευόμενης περιοχής. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες απευθύνονται τόσο στην Α'/θμια, όσο και στη Β'/θμια εκπαίδευση και είναι προσαρμοσμένες στις ηλικιακές ομάδες των μαθητών. Περιλαμβάνονται υπαίθριες δραστηριότητες μελέτης που αποσκοπούν κυρίως στην αναγνώριση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής (φύλλα καταγραφής χλωρίδας, δείκτες ποιότητας νερού, κ.ά.), καθώς και δραστηριότητες ψυχαγωγίας που αποσκοπούν στην άντληση ευχαρίστησης από την προσέγγιση της φύσης.

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή.

III. Εκπαιδευτική περιήγηση σε ειδικά διαμορφωμένο μονοπάτι για άτομα με προβλήματα όρασης

Το μονοπάτι για άτομα με προβλήματα όρασης που έχει δημιουργηθεί στον υγρότοπο της Βραυρώνας, αποτελεί μοναδικό του είδους του στην Ελλάδα. Ξεκινάει από το Αρχαιολογικό Μουσείο Βραυρώνας, περνάει ανατολικά του αρχαιολογικού χώρου και καταλήγει λίγο μετά τον ποταμό Ερασίνο. Το συνολικό μήκος του μονοπατιού είναι 500 μ. και είναι εξοπλισμένο με ειδικό σύστημα περιήγησης για άτομα με προβλήματα όρασης. Περιλαμβάνει πινακίδες ερμηνείας περιβάλλοντος ειδικά διαμορφωμένες και ανάγλυφα σχεδιασμένες, αφιερωμένες στους βασικούς βιότοπους της περιοχής (καλλιέργειες και θαμνώνες, υγρολίβαδα, υγρότοπος). Η κάθε πινακίδα περιλαμβάνει πληροφορίες γραμμένες με σύστημα braille καθώς και ομοιώματα χαρακτηριστικών οργανισμών του κάθε βιότοπου σε πραγματικό μέγεθος. Επίσης η κάθε πινακίδα έχει ένα ηχοακουστικό σύστημα ώστε ο επισκέπτης να ακούει χαρακτηριστικά πουλιά και άλλους οργανισμούς του υγροτόπου. Στη μέση της διαδρομής υπάρχει σταθμός ξεκούρασης με πάγκους.

Λόγω των χαρακτηριστικών του μονοπατιού καθίσταται ιδανικό για εκπαιδευτικές ομάδες κάθε ηλικίας.

Για την υλοποίηση του προγράμματος προβλέπεται συμβολική συμμετοχή 2€ ανά μαθητή. Εξαιρούνται ειδικές ομάδες.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες στον Υγρότοπο της Βραυρώνας απευθύνονται σε μαθητές Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου και είναι προσαρμοσμένες στις ηλικιακές ομάδες των μαθητών. Το πρόγραμμα επίσκεψης των σχολείων διαμορφώνεται βάση του διαθέσιμου χρόνου και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κάθε ομάδας κατόπιν συνεννόησης με τα Κεντρικά Γραφεία της Ορνιθολογικής στην Αθήνα και συμπλήρωσης της σχετικής φόρμας. Σε κάθε ομάδα χορηγείται φάκελος με ενημερωτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς και ενημερωτικά έντυπα και αναμνηστικά για τα παιδιά. Οι επισκέψεις είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν απογευματινές ώρες και σαββατοκύριακο μετά από έγκαιρο προγραμματισμό.

Τηλέφωνο/ φαξ: 210 8228704 & 210 8227937 e-mail: info@ornithologiki.gr

5. Ετήσια προγράμματα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς

5.1 «Ταξιδεύοντας με τη Νανόχηνα στους ελληνικούς υγρότοπους» (Β. Ελλάδα)

Σκοπός του προγράμματος είναι να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς να διαμορφώσουν μια ατμόσφαιρα που να καλλιεργεί το οικολογικό πνεύμα και να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την ενασχόληση και ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με την προστασία ενός απειλούμενου είδους, της Νανόχηνας, με την προστασία γενικά των ειδών αλλά και εν γένει με θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Το εκπαιδευτικό υλικό «Ταξιδεύοντας με τη Νανόχηνα στους ελληνικούς υγροτόπους», αφορά σε ένα σύνολο εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που μπορούν να υλοποιηθούν σε ετήσια βάση κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Η βασική θεματολογία αναλύεται σε τρεις κεντρικούς άξονες: τη βιοποικιλότητα, τα άγρια πουλιά και τέλος το είδος - στόχο του Προγράμματος, τη Νανόχηνα (*Anser erythropus*). Η Νανόχηνα αποτελεί το είδος στόχο μέσα από το οποίο προσεγγίζεται εκπαιδευτικά η αξία της διατήρησης της βιοποικιλότητας. Είναι ένα από τα πιο απειλούμενα είδη πουλιών στην Ευρώπη, του οποίου ο ευρωπαϊκός πληθυσμός βρίσκεται στο χείλος της εξαφάνισης, αριθμώντας πλέον λιγότερα από 30 ζευγάρια. Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δομηθεί βάσει των διαφορετικών επιπέδων αντίληψης και οικοδόμησης της γνώσης που υπάρχει σε κάθε ηλικία.

Οι δραστηριότητες που προτείνονται αφορούν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τη συμπεριφορά των άγριων πουλιών, εστιάζουν στο παράδειγμα της Νανόχηνας ως απειλούμενου είδους αλλά ταυτόχρονα δίνουν την ευκαιρία για την ανάπτυξη ποικίλων περιβαλλοντικών θεμάτων. Μέσα από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων οι μαθητές συνεργάζονται, αναπτύσσουν και μοιράζονται τις ιδέες τους, προβληματίζονται σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας και προτείνουν λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άγρια πουλιά και το συγκεκριμένο είδος. Οι δραστηριότητες συνοδεύονται από βοηθητικά φύλλα εργασίας βασισμένα στη χρήση περιβαλλοντικού σκίτσου.

Το υλικό είναι σε τέτοια μορφή έτσι ώστε να μπορεί να προσαρμοστεί από τον εκπαιδευτικό ανάλογα με το πλήθος και τη δυναμική της ομάδας, την ηλικία και τις ανάγκες των μαθητών.

Το Υλικό ΠΕ δημιουργήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος LIFE + «Διαφύλαξη του φιννοσκανδικού πληθυσμού της Νανόχηνας σε σημαντικές περιοχές διαχείμασης και στάθμευσης κατά μήκος της Ευρωπαϊκής μεταναστευτικής διαδρομής», που υλοποιεί η Ορνιθολογική κατά την περίοδο 2011 - 2016.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του προγράμματος «Ταξιδεύοντας με τη Νανόχηνα στους ελληνικούς υγρότοπους» απευθύνονται σε μαθητές Προσχολικής Αγωγής, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου και είναι προσαρμοσμένες στις ηλικιακές ομάδες των μαθητών. Το υλικό είναι διαμορφωμένο έτσι ώστε να υλοποιείται από τον εκπαιδευτικό κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Η αποστολή του υλικού και η συμμετοχή στο πρόγραμμα γίνεται κατόπιν συνεννόησης με τα Κεντρικά Γραφεία της Ορνιθολογικής στην Αθήνα.

Τηλέφωνο/ φαξ: 210 8228704 & 210 8227937, e-mail: info@ornithologiki.gr

5.2. «Φτερωτοί ταξιδιώτες: Το μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών στα Ιόνια νησιά» (Ιόνια νησιά)

Η μετανάστευση των πουλιών αποτελεί ένα εκπληκτικό φαινόμενο που λαμβάνει χώρα ετησίως εδώ και εκατομμύρια χρόνια. Κάθε φθινόπωρο δισεκατομμύρια πουλιά αφήνουν την Ευρώπη και την Ασία για να κατευθυνθούν προς την Αφρική και ένας αντίστοιχος αριθμός αφήνει τη Βόρεια Αμερική για την Κεντρική και Νότια Αμερική. Σκοπός τους; Να εκμεταλλευτούν τη διαθέσιμη τροφή και να βρουν το κατάλληλο μέρος για να φωλιάσουν. Σήμερα, πολλά ωδικά και αρπακτικά πουλιά παγιδεύονται ή θανατώνονται παράνομα στη Νότια Ευρώπη (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Μάλτα) στην προσπάθειά τους αυτή.

Το εκπαιδευτικό υλικό «Φτερωτοί ταξιδιώτες: Το μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών στα Ιόνια νησιά» αφορά σ' ένα σύνολο εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που μπορούν να υλοποιηθούν σε ετήσια βάση, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς το οποίο εστιάζει στη γνωριμία των παιδιών με τα μεταναστευτικά πουλιά και το δύσκολο ταξίδι της μετανάστευσης. Η προσπάθεια των άγριων πουλιών να ολοκληρώσουν το μεταναστευτικό τους ταξίδι και η ανάγκη τους για ασφαλή καταφύγια γίνονται τα μέσα προκειμένου να προσεγγιστεί εκπαιδευτικά το πρόβλημα της παράνομης θανάτωσής τους κατά την ανοιξιότικη μετανάστευση. Η βασική θεματολογία αναλύεται σε τρεις κεντρικούς άξονες: 1) τα μεταναστευτικά πουλιά, 2) το ταξίδι της μετανάστευσης και 3) η μελέτη της μετανάστευσης.

Οι δραστηριότητες που προτείνονται αφορούν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στη

συμπεριφορά των άγριων πουλιών εστιάζοντας σε συγκεκριμένα είδη μεταναστευτικών πουλιών. Ένα από τα είδη πουλιών που απαντάται συχνά στο εκπαιδευτικό υλικό είναι το Τρυγόνι (*Streptopelia turtur*) του οποίου ο ευρωπαϊκός πληθυσμός έχει υποστεί μείωση 70% από το 1980 (Pan-European Common Birds Monitoring Scheme). Εκτός από το Τρυγόνι, μέσα από την υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, τα παιδιά γνωρίζουν και άλλα μεταναστευτικά είδη πουλιών όπως ο Κούκος, το Σταβλοχελίδονο, ο Μελισσοφάγος, ο Συκοφάγος, ο Γκιώνης, ο Τσαλαπετεινός κ.ά.

Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δομηθεί βάσει των διαφορετικών επιπέδων αντίληψης και οικοδόμησης της γνώσης που υπάρχει σε κάθε ηλικία. Οι δραστηριότητες απευθύνονται σε παιδιά ηλικίας 4-8, 9-12 και 13-16 ετών.

Το Υλικό ΠΕ αφορά κυρίως τις περιοχές όπου εντοπίζεται το πρόβλημα της ανοιξιάτικης λαθροθηρίας (κυρίως την περιοχή του Ιονίου και ειδικότερα: Ζάκυνθος, Κέρκυρα, Οθωνοί, Παξοί και Αντίπαξοι, Στροφάδια), προκειμένου τα παιδιά να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο και να λειτουργήσουν θετικά στην επίλυση του προβλήματος σε τοπικό επίπεδο. Μπορεί όμως να εφαρμοστεί σε κάθε άλλη περιοχή της Ελλάδας που φιλοξενεί μεταναστευτικά είδη πουλιών.

Το Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Φτερωτοί ταξιδιώτες: Το μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών στα Ιόνια νησιά» έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE+ Information and Communication «Ασφαλή καταφύγια για τα άγρια πουλιά: Αλλάζοντας κοινωνικές αντιλήψεις για το παράνομο κυνήγι στη Βόρεια Μεσόγειο για την προστασία της ευρωπαϊκής Βιοποικιλότητας» που υλοποιεί η Ορνιθολογική κατά την περίοδο 2012-2016.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του προγράμματος «Φτερωτοί ταξιδιώτες: Το μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών στα Ιόνια νησιά» απευθύνονται σε μαθητές Προσχολικής Αγωγής, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου και είναι προσαρμοσμένες στις ηλικιακές ομάδες των μαθητών. Το υλικό είναι διαμορφωμένο έτσι ώστε να υλοποιείται από τον εκπαιδευτικό κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Η αποστολή του υλικού και η συμμετοχή στο πρόγραμμα γίνεται κατόπιν συνεννόησης με τα Κεντρικά Γραφεία της Ορνιθολογικής στην Αθήνα.

Τηλέφωνο/ φαξ: 210 8228704 & 210 8227937, e-mail: info@ornithologiki.gr

6. Φορητά εκπαιδευτικά πακέτα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς

6.1 «Πουλιά των κήπων και πάρκων» (Αστικές περιοχές)

Το Εκπαιδευτικό Υλικό προτείνει δραστηριότητες που θα φέρουν τα παιδιά κοντά στην άγρια ζωή και τα πουλιά των πάρκων. Βασικός σκοπός είναι να αντλήσουν ευχαρίστηση από την επαφή τους αυτή. Από την άλλη, να είναι σε θέση να βελτιώσουν το αστικό πράσινο είτε προτείνοντας μέτρα στους διαχειριστές των πάρκων είτε φροντίζοντας ανάλογα το πράσινο του κήπου ή της βεράντας τους.

Για κάθε παιδί, ειδικότεροι στόχοι των δραστηριοτήτων είναι:

- Να αναγνωρίζει τουλάχιστον 8 διαφορετικά είδη πουλιών των ελληνικών πόλεων.
- Να διακρίνει τα πουλιά μιας πόλης σε είδη δομημένων και είδη αδόμητων χώρων.
- Να αιτιολογεί την ανάγκη κατασκευής τεχνητών φωλιών.
- Να μελετά με συστηματικό τρόπο τα πουλιά.
- Να κατασκευάζει και να τοποθετεί τεχνητές φωλιές.
- Να επιλέγει κατάλληλες θέσεις για την τοποθέτηση τεχνητών φωλιών.
- Να παρακολουθεί διακριτικά και να καταγράφει την αναπαραγωγική επιτυχία των πουλιών σε μια τεχνητή φωλιά.
- Να αξιολογεί την ποιότητα ενός κήπου ή πάρκου για τον άνθρωπο και την άγρια ζωή.
- Να επεξηγεί τη σημασία των κατάλληλων αδόμητων χώρων για τα διαχειριζόμενα και μεταναστευτικά πουλιά.
- Να επιλέγει τα καταλληλότερα φυτά για ένα ιδανικό κήπο ή πάρκο για τα πουλιά και την άγρια ζωή.
- Να αξιολογεί τα πλεονεκτήματα της αειφόρου κατανάλωσης για τα πουλιά και τον άνθρωπο.
- Να επιλέγει, ως καταναλωτής/τρια τα πιο φιλικά για τα πουλιά και τον άνθρωπο προϊόντα.
- Για κάθε δραστηριότητα δίνεται αρχικά μια σύντομη περιγραφή και οδηγίες για τον/την εκπαιδευτικό. Ακολουθούν φύλλα που μπορεί εύκολα να φωτοτυπηθούν.

Δραστηριότητες:

- Βρες το σμήνος σου (διαχωρισμός ομάδων με μελωδικό τρόπο)
- Διχοτομική κλείδα αναγνώρισης ειδών (αναγνώριση 8 ή 16 κοινών πουλιών των πάρκων)
- Παρατήρηση πουλιών πάρκων (συστηματική παρατήρηση πουλιών)
- Χαρτογράφηση πουλιών με τριγωνισμό (χαρτογραφική αποτύπωση)
- Παραβολικό πιάτο (κατασκευή παραβολικού πιάτου για ηχογράφηση)
- Ηχώτοποι (αποτύπωση έντασης και προέλευσης των ήχων μιας περιοχής)
- Ιδανικό Πάρκο (αξιολόγηση τμημάτων κήπων ή πάρκων για την άγρια ζωή)

- Κατασκευή τεχνητών φωλιών (κατασκευή ξύλινων τεχνητών φωλιών για πουλιά)
- Παρακολούθηση τεχνητών φωλιών (έλεγχος επιτυχίας τεχνητών φωλιών)
- Καταναλωτική διαδρομή (επιλογή αγαθών αειφόρου κατανάλωσης που ευνοεί τους βιότοπους ενός μεταναστευτικού πουλιού)

6.2 «Ο Μαυροπετρίτης μάς ταξιδεύει στο Αιγαίο» (Απειλούμενα είδη)

Πρόκειται για φορητό εκπαιδευτικό πακέτο που έχει σκοπό τη γνωριμία με τον Μαυροπετρίτη, τη μετανάστευσή του από το Αιγαίο και τη Μεσόγειο στη μακρινή Μαδαγασκάρη καθώς και τις απειλές που διαβλέπουν ένα ίσως αβέβαιο μέλλον για το σπάνιο γεράκι. Επιπρόσθετα στοχεύει στην εισαγωγή σε έννοιες της επιστήμης της Οικολογίας, στα μεγάλα και μικρά περιβαλλοντικά προβλήματα της εποχής μας.

Το υλικό του πακέτου περιέχει φύλλα δραστηριοτήτων που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς και παιδιά. Χωρίζονται σε δραστηριότητες κατασκευαστικές που καλλιεργούν τη δεξιοτεχνία, σε δραστηριότητες ή παιχνίδια ομαδικά που εμπλέκουν όλη τη σχολική τάξη καθώς και σε δραστηριότητες ατομικές που απαιτούν συγκέντρωση. Οι σελίδες για τα παιδιά μπορούν να φωτοτυπούνται εύκολα στο σχολείο. Το υλικό συμπληρώνεται από ένα βιβλιαράκι πληροφοριών, εποπτικό υλικό (CD Rom, DVD) καθώς και οδηγίες προς τον εκπαιδευτικό για την εφαρμογή των δραστηριοτήτων μαζί με σύντομα βοηθητικά κείμενα.

Τα φύλλα δραστηριοτήτων, ανάλογα με το θέμα τους, απευθύνονται σε μαθητές Ε' Δημοτικού έως Γ' Γυμνασίου. Το εκπαιδευτικό πακέτο, για τέταρτη συνεχή χρονιά, απευθύνεται στα σχολεία όλης της χώρας τα οποία επιβαρύνονται με τα έξοδα της αποστολής. Προτεραιότητα δίνεται σε σχολεία της νησιωτικής χώρας.

Το εκπαιδευτικό πακέτο έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE "Δράσεις για την προστασία του Μαυροπετρίτη στην Ελλάδα" που υλοποιήθηκε κατά την περίοδο 2003-2007.

6.3 «Ταξιδεύοντας με τον Αιγαίογλαρο και τον Θαλασσοκόρακα στις ελληνικές θάλασσες» (Απειλούμενα είδη)

Το Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Ο Αιγαίογλαρος και ο Θαλασσοκόρακας μας ταξιδεύουν στα ελληνικά αρχιπελάγη» απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές/τριες (ιδιαίτερα των τάξεων του Δημοτικού και του Γυμνασίου) που επιθυμούν να γνωρίσουν τα θαλασσοπούλια που ζουν στις ελληνικές θάλασσες και μαζί με αυτά να «ταξιδέψουν» στα ελληνικά αρχιπελάγη και να γνωρίσουν την ξεχωριστή φύση του Αιγαίου και του Ιονίου. Οι δραστηριότητες που περιέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό είναι οργανωμένες σε θεματικές ενότητες (τάξης, μελέτης, ψυχαγωγίας, στοχασμού).

Το Υλικό ΠΕ δημιουργήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος LIFE+ Φύση «Υλοποίηση δράσεων διατήρησης για τον Θαλασσοκόρακα και τον Αιγαιόγλαρο και αναγνώριση Θαλάσσιων Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά της Ελλάδας» (LIFE07 NAT/GR/000285), που υλοποίησε η Ορνιθολογική κατά την περίοδο 2009 - 2012.

Δραστηριότητες υλικού Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

- Ένα θαλασσοπούλι, μα ποιο θαλασσοπούλι; (κλείδα αναγνώρισης θαλασσοπουλιών)
- Φτιάξε μια αποικία θαλασσοπουλιών (ζωγραφική για την εξοικείωση με τα χαρακτηριστικά αναγνώρισης των θαλασσοπουλιών)
- Γίνε και εσύ θαλασσοπούλι! (κατασκευή масκών θαλασσοπουλιών)
- Ο Αιγαιόγλαρος και ο Θαλασσοκόρακας πετούν πάνω από τις σημαντικές περιοχές για τα θαλασσοπούλια! (ζωγραφική απεικόνιση των σημαντικών περιοχών για τα θαλασσοπούλια της Ελλάδας)
- Φαγητό για ψαροπούλια (κατασκευή Αιγαιόγλαρου και Θαλασσοκόρακα και διερεύνηση των τροφικών τους συνηθειών)
- Ονόματα, ονόματα, ονόματα!!! (παιχνίδι με την ονοματολογία θαλασσοπουλιών)
- Το σμήνος των θαλασσοπουλιών (χαρούμενη δραστηριότητα μίμησης φωνών θαλασσοπουλιών)
- Το παιχνίδι του Αρτέμη (παιχνίδι γνωριμίας με τη ζωή των πελαγικών θαλασσοπουλιών)
- Τυχαία παγίδευση – τυχαία περιστροφή (παιχνίδι με κάρτες για τα προβλήματα και τις λύσεις της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπουλιών)
- Ανορθόγραφα θαλασσοπούλια (χαρούμενα λογοπαίγνια με τα ονόματα των θαλασσοπουλιών)
- Γύρω - γύρω από το δόλωμα (παιδικό παιχνίδι με αναφορά στην τυχαία παγίδευση θαλασσοπουλιών)
- Ο μουντζούρης (παιχνίδι με κάρτες για τα απειλούμενα ζώα που ζουν στις ελληνικές θάλασσες)
- Θαλασσοπούλια: τόσο όμοια και τόσο διαφορετικά (παιχνίδι απομνημόνευσης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών θαλασσοπουλιών)
- Καλικατζούδες, βαρβάκια, κέπφοι και άλλες λέξεις (καταγραφή λαογραφικών στοιχείων για την ορνιθοπανίδα της περιοχής)
- Έρευνα για την τυχαία παγίδευση θαλασσοπουλιών (έρευνα με ερωτηματολόγιο για την τυχαία παγίδευση πουλιών σε αλιευτικά εργαλεία)
- Ώρα για λίγη λογοτεχνία (ανάγνωση και σχολιασμός αποσπασμάτων αφιερωμένα στους γλάρους)
- Θαλάσσιες Σημαντικές Περιοχές Προστασίας! (Ναι, αλλά στην πράξη....; αποτύπωση προβλημάτων σε χάρτη . διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων)
- Θαλασσοκόρακες και ψαράδες σε απόγνωση (συζήτηση για τη συνολική κατανόηση ενός ζητήματος)

- Οι αιολικοί σταθμοί στη ζυγαριά (δραστηριότητα διαλεκτικής αντιπαράθεσης)
- Νησίδες χωρίς ησυχία (αντιστοίχιση ανθρώπινων δραστηριοτήτων με πιθανές επιπτώσεις σε ευαίσθητα είδη)

6.4 «Ταξιδεύοντας με το Κιρκινέζι στους οικισμούς της Θεσσαλίας» (Απειλούμενα είδη)

Η σταθερή παρουσία του Κιρκινεζιού (*Falco naumanni*) κάθε άνοιξη στους οικισμούς της Θεσσαλίας δίνει τη δυνατότητα στους κατοίκους, ιδίως στα παιδιά, να έρθουν σε επαφή με ένα απειλούμενο είδος, να το γνωρίσουν από κοντά, να παρακολουθήσουν τις συνήθειες του και να έρθουν σε επαφή με δράσεις που ωφελούν το Κιρκινέζι του οποίου η εξάπλωση είναι σήμερα περιορισμένη λόγω των αλλαγών στις χρήσεις της αγροτικής γης.

Η βασική θεματολογία του εκπαιδευτικού υλικού «Ταξιδεύοντας με το Κιρκινέζι στους οικισμούς της Θεσσαλίας» αναλύεται σε τρεις κεντρικούς άξονες: 1) Γνωριμία με το είδος, 2) Βιότοπος του είδους και η σχέση του με το περιβάλλον και 3) Δράσεις προστασίας του είδους.

Δραστηριότητες εκπαιδευτικού υλικού:

Γνωριμία με το είδος

- Χρωματιστά Κιρκινέζια
- Το πάζλ των Κιρκινεζιών
- Κιρκινεζομάσκες
- Μια βεντάλια-ουρά

Βιότοπος-συνήθειες-σχέσεις με το περιβάλλον και άλλους οργανισμούς

- Χελιδόνια και σπουργίτια των οικισμών της Θεσσαλίας
- Πουλιά των αγρών και οικισμών της Θεσσαλίας
- Ένα Κιρκινέζι που το ψάχνουν οι Κινέζοι
- Κιρκινεζοχώρια της Θεσσαλίας
- Χάρτης για τα Κιρκινέζια
- Καταγραφή αποικίας Κιρκινεζιών
- Στο τραπέζι με το Κιρκινέζι
- Ντοπιολαλιές και ιστορίες
- Χρωματιστά ηχοτοπία
- Χτενο-τερετίσματα
- Σιωπηλή (;) άνοιξη
- Ετήσιοι κύκλοι
- Τα μικρά πλάσματα γύρω μας

Διαχείριση

- Η ιδανική τεχνητή φωλιά
- Μια τεχνητή φωλιά για τα Κιρκινέζια
- Όταν το τοπίο αλλάζει!
- Ερωτήσεις παρακαλώ!
- Οδηγός πρώτων βοηθειών για το Κιρκινέζι

Το υλικό αφορά, κυρίως την περιοχή της Θεσσαλίας όπου το είδος έχει σχετικά έντονη παρουσία. Συγκεκριμένα αφορά κυρίως τους Νομούς Λαρίσης, Μαγνησίας και Καρδίτσας. Μέρος του υλικού θα μπορούσε να προσαρμοστεί κατάλληλα ώστε να αφορά και τις υπόλοιπες περιοχές όπου συναντάται το είδος (Λήμνος κ.λπ.).

Το σύνολο του υλικού είναι διαθέσιμο σε ψηφιακή μορφή. Το CD «Ταξιδεύοντας με το Κιρκινέζι στους οικισμούς της Θεσσαλίας: Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο» περιλαμβάνει:

- Το σύνολο του υλικού (φύλλα δραστηριοτήτων για τον/την εκπαιδευτικό και τα παιδιά, φύλλα πληροφοριών για τους εκπαιδευτικούς)
- Έγχρωμα φύλλα δραστηριότητας για τα παιδιά για επιλεγμένες δραστηριότητες
- Παρουσίαση (σε μορφή Power Point) με φωτογραφίες που αφορούν τη θεματική του υλικού
- Συμπληρωματικό υλικό για ελεύθερη χρήση από τον/την εκπαιδευτικό (σκίτσα με θέμα το Κιρκινέζι)

Το εκπαιδευτικό υλικό «Ταξιδεύοντας με το Κιρκινέζι στους οικισμούς της Θεσσαλίας: Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο», δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE+ «Διατήρηση και διαχείριση του Κιρκινεζιού (*Falco naumanni*) σε τρεις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) της Ελλάδας» που υλοποιεί η Ορνιθολογική κατά την περίοδο 2012-2016.

6.5 «Γνωριμία με το Φυσικό Περιβάλλον του Πάρνωνα» (Νομοί Αρκαδίας & Λακωνίας) & «Εξόρμηση στη φύση του Ταΰγετου» (Νομοί Λακωνίας & Μεσσηνίας)

Οι γενικοί στόχοι των δύο φορητών εκπαιδευτικών πακέτων για τον Πάρνωνα και τον Ταΰγετο τα οποία απευθύνονται σε μαθητές Ε΄ Δημοτικού έως Γ΄ Γυμνασίου, είναι:

- Να παρακινήσουν τα παιδιά να βρεθούν στην εξοχή των δύο βουνών (καθώς και της Λιμνοθάλασσας Μουστού) με αίσθημα περιέργειας για τα μυστικά της φύσης τους.
- Η γνωριμία των παιδιών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος του Πάρνωνα και του Ταΰγετου αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα πιο χαρακτηριστικά είδη χλωρίδας και πανίδας που θα συναντήσουν στην εξοχή των δύο βουνών και να μπορούν να υπολογίσουν βασικές παραμέτρους που χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη των δασικών δέντρων.
- Τα παιδιά να καταγράψουν και να αναλύσουν στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις σχέσεις του ανθρώπου με το περιβάλλον των δύο βουνών.

Το εκπαιδευτικό πακέτο “Γνωριμία με το Φυσικό Περιβάλλον του Πάρνωνα” περιλαμβάνει:

A) Δραστηριότητες μελέτης στην ύπαιθρο

- Υψομέτρηση δέντρου
- Παρατήρηση πουλιών (βασικές πληροφορίες για την παρατήρηση πουλιών – birdwatching)
- Αναγνώριση ειδών ή κατηγοριών οργανισμών στη φύση με τη βοήθεια διχοτομικών κλείδων:
 - Άρκευθοι
 - Ιτιές
 - Σφενδάμια
- Ποιο υπάρχει στη λιμνοθάλασσα; (δοκιμασία αναγνώρισης υδρόβιων ειδών)
- Οδηγός αναγνώρισης υδρόβιων και καλοβατικών πτηνών
- Αποτυπώματα φύλλων (εικαστική αποτύπωση των φύλλων διαφορετικών φυτών)
- Γύψινο εκμαγείο (αποτύπωση ιχνών)

B) Δραστηριότητες για την τάξη ή τον οικισμό

- Κλείδα αναγνώρισης (χρήση διχοτομικής κλείδας αναγνώρισης)
- Χρωμάτισε τις αγριόπαπιες (δραστηριότητα εξοικείωσης με τα φαινολογικά χαρακτηριστικά των διαφορετικών ειδών αγριόπαπιων)
- Η πυραμίδα των εποχών (εικαστική αποτύπωση των εποχών στον Πάρνωνα)
- Οριγκάμι πάπιας (υπόδειγμα χαρτουργήματος)
- Ο χάρτης των προβλημάτων του Πάρνωνα
- Το πάζλ των γερακιών (καλλιτεχνική δραστηριότητα)
- Συνταγή (ιδανική χωροθέτηση ανθρώπινων δραστηριοτήτων στον Πάρνωνα)
- Ετοίμασε μια ξύλινη τεχνητή φωλιά για πουλιά
- Λαογραφική έρευνα (οδηγίες)
- Διαμαρτυρία (σύνταξη μιας επιστολής διαμαρτυρίας)
- Μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα: Ερπετά. (άσκηση απομνημόνευσης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ερπετών του Πάρνωνα)
- Ποιος χωράει σε αυτό το δάσος; (άσκηση προβληματισμού για τη διαχείριση μιας δασικής περιοχής)

Γ) Δραστηριότητες ψυχαγωγίας (όχι διασκέδασης!):

- Το παραμύθι ξεκίνησε ..ευτυχώς! (αυτοσχέδιο παραμύθι)
- Εντάσεις και ενστάσεις στο χωριό (παιχνίδι ρόλων, ντιμπέιτ)

- Βρες το ταίρι σου στην κιβωτό (χαρούμενη δραστηριότητα ανάκλησης γνώσεων)
- Η θήκη του Πάρνωνα (παιχνίδι αναζήτησης στη φύση)

Το εκπαιδευτικό πακέτο “ Εξόρμηση στη φύση του Ταΰγετου” περιλαμβάνει:

A) Δραστηριότητες μελέτης στην ύπαιθρο

- Μέτρηση στηθιαίας διαμέτρου (δασικού δέντρου)
- Ξηρές και υγρές χρονιές (συσχέτιση ετήσιας βροχόπτωσης με την ανάπτυξη)
- κωνοφόρων δέντρων μονοποδιακής ανάπτυξης)
- Αναγνώριση ειδών ή κατηγοριών οργανισμών στη φύση με τη βοήθεια διχοτομικών κλειδών:
 - Δρυς
 - Κωνοφόρα της Πελοποννήσου
 - Υποοικογένειες μυρμηγκιών
- Αναγνώριση ιχνών (φύλλο ταυτοποίησης ιχνών των χαρακτηριστικότερων θηλαστικών του Ταΰγετου)
- Χρονολόγηση κορμού δέντρου
- Ταυτοποίηση κατηγορίας δέντρου από το ξύλο του
- Κάλυψη κομοστέγης (εκτίμηση κάλυψης κόμης δέντρων)

B) Δραστηριότητες για την τάξη ή τον οικισμό

- Κρυπτόλεξο
- Μομπίλε: Μετέωρη απεικόνιση τροφικών σχέσεων
- Αφίσα (πρόταση δημιουργίας αφίσας)
- Ετοίμασε ένα ξύλινο υπνοδωμάτιο για Μυωξούς
- Ετοίμασε ένα ξύλινο καταφύγιο για χειρόπτερα
- Το μυστηριώδες πουλί (συνδυασμός αφηγηματικής ζωγραφικής δραστηριότητας)
- Μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα: Δέντρα και θάμνοι (άσκηση απομνημόνευσης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των βασικών δέντρων και θάμνων του Ταΰγετου)
- Το ρολόι της χρονιάς (ετήσια άσκηση αποτύπωσης των φαινολογικών μεταβολών ενός φυτού ή εντόμου) (ετήσιος χρονοδείκτης)
- Μεγάλες περιοχές ιθαγενών (Απεικόνιση των γεωγραφικών διαμερισμάτων της Ελλάδας με βάση τον συνολικό αριθμό των ενδημικών τους ειδών φυτών).

Γ) Δραστηριότητες ψυχαγωγίας (όχι διασκέδασης!):

- Βρες κάποιον που...(αποτύπωση χαρακτηριστικών του Ταΰγετου που μπορεί να

είναι κοινά με κάποιου ανθρώπου!)

- Τυφλή πορεία ή Τυφλοσούρτης (περίπατος στο δάσος με βοηθό την αφή)
- Ο ιστός του Ταϋγέτου (άσκηση κατανόησης της «αλυσίδας» τροφικών σχέσεων)

6.6 «Γνωριμία με τη φύση των Προστατευόμενων Περιοχών»

Το εκπαιδευτικό υλικό αφορά σε έξι προστατευόμενες περιοχές και αποτελείται συνολικά από 12 φορητά πακέτα. Για κάθε περιοχή, έχουν συνταχθεί δύο διαφορετικά πακέτα (εκτός από το Γνωριμία με τη φύση του Εθνικού Δρυμού Αίνου, που σχεδιάστηκε ενιαίο υλικό για τις τελευταίες τάξεις του δημοτικού και τις πρώτες τάξεις του γυμνασίου), ένα για την Α/θμια και ένα για τη Β/θμια. Οι περιοχές είναι:

- i. Λίμνη Κερκίνη
- ii. Λίμνες Κορώνεια – Βόλβη
- iii. Υγρότοποι Κοτυχίου – Στροφυλιάς
- iv. Χελμός – Βουραϊκός
- v. Κάρπαθος – Σαρία
- vi. Εθνικός Δρυμός Ολύμπου
- vii. Εθνικός Δρυμός Αίνου

Οι γενικοί στόχοι των φορητών εκπαιδευτικών πακέτων είναι:

- Να παρακινήσει τα παιδιά να βρεθούν στις περιοχές με αίσθημα περιέργειας για τα μυστικά της φύσης τους.
- Η γνωριμία των παιδιών με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής και ιδιαίτερα των πιο εμφανών και εντυπωσιακών στοιχείων που συνθέτουν το περιβάλλον της (χλωρίδα, πανίδα, ηχώτοποι κ.λπ.).
- Τα παιδιά να στοχαστούν περιβαλλοντικά προβλήματα και ίσως να αναθεωρήσουν συνήθειες και συμπεριφορές που επηρεάζουν το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.
- Να παρακινήσει τα παιδιά να προβληματιστούν ώστε να έχουν μια εισαγωγική κριτική επαφή στα θέματα «αιεφορίας».

Δραστηριότητες υλικού Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνει το πακέτο χωρίζονται σε τέσσερις βασικές ενότητες:

- A) Τάξης: προετοιμασία της εκπαιδευόμενης ομάδας πριν από την επίσκεψη στην περιοχή
- B) Ψυχαγωγίας: Υπαίθριες δραστηριότητες ευχάριστης γνωριμίας με την περιοχή
- Γ) Μελέτης: Υπαίθριες δραστηριότητες αναγνώρισης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής
- Δ) Στοχασμού: δραστηριότητες προβληματισμού και αναζήτησης λύσεων για υπαρκτά ή ενδεχόμενα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής

A) Δραστηριότητες για την τάξη

- Διχοτομική κλείδα αναγνώρισης ειδών
- Χρωμάτισε τις αγριόπαπιες
- Φτιάξε μια αποικία πουλιών!
- Φτιάξε ένα δέντρο στην τάξη!
- Πετώντας σε Προστατευόμενες Περιοχές
- Η γενναιόδωρη βελανιδιά
- Γέμισε το δάσος με πουλιά!
- Πυραμίδα των ζωνών βλάστησης
- Ενδημικά φυτά
- Φτιάξε μια Αλκυόνη!
- Φροντίζω τα πουλιά στην αυλή του σχολείου μου!

B) Δραστηριότητες μελέτης στην ύπαιθρο

- Παρατήρηση πουλιών
- Αναγνώριση ειδών
- Αποτυπώματα φύλλων
- Νούφαρα και άλλα εφυδατικά φυτά
- Ηχώτοποι
- Ίχνη στις όχθες της λίμνης
- Ζωντανοί δείκτες ποιότητας νερού
- Καταγραφή πουλιών
- Αναγνώριση φυτικών ειδών
- Ετήσιοι δακτύλιοι
- Μονοποδική ανάπτυξη
- Δρόμος στρωμένος με... σκουπίδια;
- Φυτά των αμμόλοφων
- Ίχνη στην άμμο
- Βόλτα στη ψαραγορά
- Ηχώτοποι
- Η λαογραφική μου έρευνα για τα πουλιά

Γ) Δραστηριότητες ψυχαγωγίας

- Βρες το σμήνος σου!
- Μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα
- Βρες κάποιον που ...

- Η θήκη της περιοχής
- Τυφλοσούρτης
- Τι πουλί είμαι;

Δ) Δραστηριότητες στοχασμού

- Παιχνίδι ρόλων
- Και οι Προστατευόμενες Περιοχές έχουν προβλήματα!
- Ενοχλητικοί επισκέπτες;
- Τι θα συμβεί αν...
- Ποιοι χωρούν στη νησίδα;
- Οικο-διακοπές στην προστατευόμενη περιοχή
- Κατάρρευση
- Διαλογική αντιπαράθεση
- Δασικές πυρκαγιές

Κάθε πακέτο περιλαμβάνει:

- CD ενημέρωσης για την περιοχή (για το καθεστώς προστασίας, τα προστατευόμενα και απειλούμενα είδη και οικοσυστήματα).
- Φύλλα δραστηριοτήτων για την περιοχή που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς και παιδιά. Χωρίζονται σε δραστηριότητες που καλλιεργούν τη δεξιότητα και περιλαμβάνουν κατασκευές, σε δραστηριότητες ή παιχνίδια ομαδικά που εμπλέκουν όλη τη σχολική τάξη καθώς και σε δραστηριότητες ατομικές που απαιτούν συγκέντρωση. Ορισμένες δραστηριότητες μπορούν να υλοποιηθούν στην τάξη και άλλες στο πεδίο. Οι σελίδες για τα παιδιά μπορούν να φωτοτυπούνται εύκολα στο σχολείο. Τα φύλλα δραστηριοτήτων ανάλογα με το θέμα τους απευθύνονται στις τελευταίες τάξεις της Α/βάθμιας και σε όλες τις τάξεις της Β/βάθμιας Εκπαίδευσης. Περιλαμβάνονται τουλάχιστον 20 δραστηριότητες με το αναγκαίο υλικό (κείμενα, σχέδια, φωτογραφίες κλπ.).
- Οδηγό για τον εκπαιδευτικό με αναλυτικές οδηγίες για την εφαρμογή των δραστηριοτήτων μαζί με σύντομα βοηθητικά κείμενα.

Για τις δραστηριότητες δεν απαιτείται εργαστηριακός εξοπλισμός παρά μονάχα φωτοτυπίες των φύλλων δραστηριοτήτων ή στοιχειώδη βοηθήματα (π.χ. μεγεθυντικοί φακοί, μολύβια, σχοινιά).

Τα φορητά εκπαιδευτικά πακέτα είναι διαμορφωμένα ώστε να υλοποιούνται από τον εκπαιδευτικό. Η αποστολή του υλικού σε ηλεκτρονική μορφή γίνεται κατόπιν συνεννόησης με τα Κεντρικά Γραφεία της Ορνιθολογικής στην Αθήνα.

Τηλέφωνο/ φαξ: 210 8228704, e-mail: info@ornithologiki.gr

6.7 «Γνωριμία με τη φύση της Σκύρου»

Το εκπαιδευτικό υλικό αφορά στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας της Σκύρου. Η Σκύρος απέχει σήμερα 35 χλμ. από την πιο κοντινή στεριά και πιθανότατα ήταν απομονωμένη από την ηπειρωτική Ελλάδα τα τελευταία 5-8 εκατομμύρια χρόνια. Το διάστημα αυτό είναι αρκετό για να εξελιχθούν σε ενδημικά είδη όσα ζώα και φυτά δεν μπορούσαν να διασχίσουν τη θάλασσα ώστε να διατηρήσουν την επικοινωνία με τα ομοειδή τους στην ηπειρωτική Ευρώπη.

Οι δραστηριότητες είναι θεματικά προσαρμοσμένες στις συνθήκες της Σκύρου. Καλύπτουν θεματικά την ποικιλία της άγριας ζωής, τις σχέσεις των ζώων με το περιβάλλον τους, την επίδραση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και την ανάγκη να διατηρηθεί η λειτουργικότητα των φυσικών οικοσυστημάτων.

Για τον σκοπό αυτό, οι δραστηριότητες:

- είναι απλές, επομένως κατάλληλες για παιδιά μικρότερης ηλικίας
- πραγματοποιούνται σε χαρτί και είναι ιδανικές για εσωτερικό χώρο
- περιλαμβάνουν συνεργασία και ομαδική προσπάθεια
- προσφέρουν εμπειρίες στη φύση
- εξοικειώνουν με την επιστημονική μεθοδολογία (παρατήρηση, διατύπωση υποθέσεων, δειγματοληψίες στο ύπαιθρο, εξαγωγή συμπερασμάτων)
- τονώνουν τη φαντασία (καλλιτεχνική έκφραση, δημιουργική γραφή).

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχεδιάστηκαν για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο.

Οι δραστηριότητες:

Δραστηριότητα A1: Παραμύθι με ζώα

Δραστηριότητα A2: Ιστορίες με δαχτυλοκουκλάκια

Δραστηριότητα A3: Ένας χάρτης από ήχους

Δραστηριότητα A4: Ψάξε στη φύση

Δραστηριότητα Β1: Γίνε ένα ζώο!

Δραστηριότητα Β2: Βρες το σμήνος σου

Δραστηριότητα Β3: Φτιάξε το σπίτι της σαύρας

Δραστηριότητα Β4: Φτιάξτε μια αποικία με Μαυροπετρίτες και Θαλασσοπούλια

Δραστηριότητα Β5: Κάθε ζώο στον τόπο του

Δραστηριότητα Β6: Ψάξτε για ζώα

Δραστηριότητα Β7: Ταξινόμησέ τα

Δραστηριότητα Β8: Πουλιά στα δέντρα και ξεφτέρι

Δραστηριότητα Β9: Αναγνώρισε ένα Σκυριανό άλογο

Δραστηριότητα Β10: Εικόνες από τον τόπο σου

Δραστηριότητα Β11: Πώς θα διαχειριστείς έναν μικρό υγρότοπο;

Δραστηριότητα Γ1: Αναγνώρισε τις διαφορετικές ζώνες βλάστησης

Δραστηριότητα Γ2: Ένα για όλους και όλοι για το ένα

Δραστηριότητα Γ3: Πού θα εγκαταστήσεις ένα αιολικό πάρκο;

Δραστηριότητα Γ4: Προώθησε ένα τοπικό προϊόν

Δραστηριότητα Γ5: Ονειρέψου... το χτες, το σήμερα και το αύριο

Το Υλικό ΠΕ «Γνωριμία με τη φύση της Σκύρου: Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο» δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα «Επιδεικτική Εφαρμογή της προσέγγισης “Σχέδιο Δράσης για τη βιοποικιλότητα” για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της Σκύρου» που υλοποιεί η Ορνιθολογική κατά την περίοδο 2011-2015.

6.8 «Αναζητώντας τους φυσικούς θησαυρούς της Ζώνης Ειδικής Προστασίας Άνδρου»

Η ποικιλία ενδιαιτημάτων, ο υψηλός βαθμός διατήρησης και η σταθερή παρουσία τεσσάρων ειδών προτεραιότητας του Μαυροπετρίτη, του Θαλασσοκόρακα, του Αιγαιόγλαρου και του Σπιζαετού είναι βασικά γνωρίσματα της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Άνδρου και είναι αυτά που την καθιστούν ένα πεδίο κατάλληλο για υλοποίηση δράσεων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Οι δραστηριότητες που προτείνονται στο εκπαιδευτικό υλικό στοχεύουν κάθε μαθητής/τρια να αναγνωρίζει τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της ΖΕΠ Άνδρου, να αντλεί ευχαρίστηση από δραστηριότητες που σχετίζονται με την αυτήν, να συσχετίζει τις αξίες του περιβάλλοντος της ΖΕΠ με την κοινωνία και οικονομία της περιοχής και να επιλέγει στάσεις και συμπεριφορές που εξασφαλίζουν στο διηνεκές τα χαρακτηριστικά και τις αξίες της.

Το υλικό έχει δομηθεί σε τρεις ενότητες: (α) είδη, (β) οικότοποι και (γ) διαχείριση. Κάθε ενότητα περιλαμβάνει τις παρακάτω δραστηριότητες:

(α) Είδη

- Είμαστε και εμείς εδώ! (είδη πουλιών προτεραιότητας-γνωριμία)
- Ένα λάχνισμα για τα πουλιά (είδη πουλιών προτεραιότητας-συνήθειες)
- Γνωστοί και άγνωστοι γλάροι (Αιγαιόγλαρος και άλλοι γλάροι-αναγνώριση)
- Φυτολόγιο της ΖΕΠ (χλωρίδα θαμνώνων-δασών)
- Θαλάσσια ανθοφόρα φυτά (θαλάσσια χλωρίδα)

(β) Οικότοποι

- Τι 'ναι αυτό που έχεις ανάγκη (βασικές ανάγκες πουλιών και άλλων οργανισμών)
- Οι θησαυροί της Άνδρου (ενδιαίτηματα των πουλιών προτεραιότητας)
- Είδη προτεραιότητας σε χάρτη (καταγραφή ειδών πουλιών προτεραιότητας)
- Πόσοι κρύβονται σε ένα θαλάσσιο λιβάδι (βιοποικιλία ποσειδώνιων λιβαδιών)
- Φτιάχνουμε το θαλάσσιο λιβάδι μας; (η βραδεία ανάπτυξη των ποσειδώνιων λιβαδιών)
- Πόσοι χωράνε σε μια νησίδα; (ανταγωνισμός Ασημόγλαρων-Αιγαιόγλαρων στις νησίδες)
- Ο Σπιζαετός και ο Μαυροπετρίτης στις καλλιέργειες (οι αγροτικές καλλιέργειες ως χώροι τροφοληψίας αρπακτικών πουλιών)
- Η συναυλία του δάσους (ηχοτοπίο αντιπροσωπευτικών δασών της Άνδρου)
- Υδροχαρή δέντρα (παραποτάμια ξυλώδης βλάστηση)
- Γραφή στην ακτογραμμή (θαλάσσιο περιβάλλον)
- Χάρτης με βότσαλα (ερμηνεία - σύνταξη γεωμορφολογικού χάρτη)
- Χάραξη υδροκρίτη (υδρολογία)
- Διαπερατότητα εδαφών και πηγές (έδαφος-υδρολογία)

(γ) Διαχείριση

- Καλοκαιρινό βράδυ στις νησίδες (απειλές για την άγρια ζωή των νησίδων)
- Η ιστορία του παππού-Ανδρέα (επιπτώσεις φυτοφαρμάκων στην άγρια ζωή)
- Ναυμαχία στην ποσειδωνία (απειλές ποσειδώνιων λιβαδιών)
- Καμπάνια για τα λιβάδια ποσειδωνίας (ευαισθητοποίηση κοινού για τα ποσειδώνια λιβάδια)
- Ένας ιδανικός τόπος για τον αετό της Μεσογείου (εντοπισμός - προστασία σπάνιων ενδιαιτημάτων)
- Αξιολόγηση ξερολιθιών (αγροτικό-ανθρωπογενές περιβάλλον)
- Ρούχα με χρώματα από τη φύση (αξιοποίηση φυτικών υλικών για βαφή ρούχων)
- Στερεωτικό βαφής με τανίνες (αξιοποίηση φυτικών υλικών για τη στερέωση χρωμάτων)

Το υλικό αφορά σε παιδιά Δημοτικού και Γυμνασίου. Δίνεται έμφαση σε δραστηριότητες βιωματικές, με ψυχαγωγικό χαρακτήρα, που αποσκοπούν στην άντληση ευχαρίστησης από την γνωριμία και περιήγηση στην περιοχή της ΖΕΠ. Απώτερος σκοπός είναι η συναισθηματική σύνδεση των παιδιών με την περιοχή και η ταυτόχρονη καλλιέργεια του πνεύματος διατήρησης των χαρακτηριστικών της.

Το εκπαιδευτικό υλικό «Αναζητώντας τους φυσικούς θησαυρούς της ΖΕΠ Άνδρου», δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE+ «Διαχείριση της Ζώνης Ειδικής Προστασίας Άνδρου για επίτευξη ικανοποιητικής προστασίας προστατευόμενων πτηνών» που υλοποιεί ο Δήμος Άνδρου σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και την εταιρεία συμβούλων περιβαλλοντικού σχεδιασμού NCC ΕΠΕ.

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία είναι περιβαλλοντική, μη κερδοσκοπική οργάνωση με σκοπό τη μελέτη και προστασία των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους στην Ελλάδα. Από το 1982, εργάζεται με σκοπό να διασφαλίσει ένα βιώσιμο περιβάλλον τόσο για τα πουλιά, όσο και για τον άνθρωπο. Το έργο της περιλαμβάνει ευρύ φάσμα δράσεων: από την προστασία και τη μελέτη, ως την ενημέρωση, την εκπαίδευση, αλλά και τις παρεμβάσεις για τα κρίσιμα θέματα του φυσικού περιβάλλοντος. Η Ορνιθολογική είναι εταίρος της BirdLife International, της μεγαλύτερης παγκόσμιας ομοσπονδίας που στοχεύει στην προστασία των πουλιών και των βιοτόπων τους.

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Αθήνα: Θεμιστοκλέους 80, 106 81, Τηλ./Φαξ: 2108228704, 2108227937

Θεσσαλονίκη: Κομνηνών 23, 546 24, Τηλ./Φαξ: 2310 244245

www.ornithologiki.gr